

Ügyszám: **979/B/2006**
Első irat érkezett:
Az ügy tárgya:
Előadó **Paczolay Péter Dr.**
alkotmánybíró:
Támadott jogi aktus:

Határozat száma: **40/2010. (IV. 15.) AB határozat**

ABH oldalszáma: **2010/1055**

Kelte: **Budapest, 2010.04.13**

A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG NEVÉBEN!

Az Alkotmánybíróság jogszabály alkotmányellenességének utólagos vizsgálatára irányuló indítvány tárgyában meghozta a következő

határozatot:

1. Az Alkotmánybíróság megállapítja, hogy a fővárosi közterületek használatáról és a közterületek rendjéről szóló 59/1995. (X. 20.) Főv. Kgy. rendelet 4. § (2) bekezdés 1) pontja „és egyéb rendezvényhez kapcsolódó építmények, berendezések és ezzel összefüggő elkerített területek” szövegrésze, továbbá az „illetve bármely közúti jármű [1/1975. (II. 5.) KPM-BM együttes rendelet 1. számú függelék II. fejezete], jármű külön jogszabály alapján parkolásnak nem minősülő egyéb célú elhelyezéséhez,” szövegrésze alkotmányellenes, ezért azokat megsemmisíti.

A fővárosi közterületek használatáról és a közterületek rendjéről szóló 59/1995. (X. 20.) Főv. Kgy. rendelet 4. § (2) bekezdés 1) pontja a következő szöveggel marad hatályban:

„1) kiállítás, vásár, piac, sport- és kulturális rendezvények, valamint mutatóványos tevékenység folytatásához, valamint az ezekhez kapcsolódó ideiglenes parkolók létesítéséhez, elhelyezéséhez, fennmaradásához,”

2. Az Alkotmánybíróság a fővárosi közterületek használatáról és a közterületek rendjéről szóló 59/1995. (X. 20.) Főv. Kgy. rendelet 4. § (4) bekezdése g) pontja alkotmányellenességének megállapítására és megsemmisítésre irányuló indítványt elutasítja.

Az Alkotmánybíróság ezt a határozatát a Magyar Közlönyben közzéteszi.

Indokolás

I.

1. Az indítványozó 2006. november 3-án benyújtott indítványában a fővárosi közterületek használatáról és a közterületek rendjéről szóló 59/1995. (X. 20.) Főv. Kgy. rendeletnek (a továbbiakban: Ör.) a fővárosi közterületek

használatáról és a közterületek rendjéről szóló 59/1995. (X. 20.) Főv. Kgy. rendelet módosításáról szóló 60/2006. (X. 27.) Főv. Kgy. rendelet (a továbbiakban: Örm.) 1. § (1) bekezdésével az Ö. 4. § (2) bekezdése 1) pontjába, valamint az Örm. 1. § (2) bekezdésével az Ö. 4. § (4) bekezdése g) pontjába beiktatott ama rendelkezések megsemmisítését kérte, melyek közterület-használati hozzájárulás beszerzését írják elő úgynevezett egyéb rendezvényekhez – ezek között az Ö. 4. § (4) bekezdése g) pontja értelmében politikai rendezvényekhez – kapcsolódó építmények, berendezések, valamint járművek parkolásnak nem minősülő elhelyezéséhez, közterületen.

Az indítványozó szerint a támadott szabályok ellentétesek az Alkotmány 62. § (1) bekezdésével, a gyülekezési jogról szóló 1989. évi III. törvény (a továbbiakban: Gyt.) 1. §-ával, a 2. § (1) és (2) bekezdésével, valamint a jogalkotásról szóló 1987. évi XI. törvény (a továbbiakban: Jat.) 1. § (2) bekezdésével.

Az indítványozó az indítványra okot adó konkrét ügy részletes ismertetése mellett előadta, hogy 2006. október 24-én a Gyt. 6. §-a szerinti bejelentéssel élt az illetékes rendőrkapitányságon: bejelentésének lényeges tartalma szerint gyülekezési joga gyakorlása keretében kb. 4-5000 fő és kb. 600 mezőgazdasági munkagép (traktor) részvételével békés demonstrációt, nagygyűlést szervezett.

A Fővárosi Közgyűlés 2006. október 26-án az Örm. szabályaival módosította az Ö-t. A módosításról szóló előterjesztés tartalmazza, hogy „indokolt a politikai rendezvényekhez kapcsolódó ideiglenes építmény, berendezés, elhelyezését, továbbá közúti jármű külön jogszabály alapján parkolásnak nem minősülő egyéb célú elhelyezését közterület-használati hozzájáruláshoz kötni.”

Az Örm. indokolása úgy szól, hogy az Ö. „4. §-a (2) bekezdésének 1) pontja pontosítja a rendezvények közterület-használati szabályait.” Az indokolás szerint az Ö. „4. §-a (4) bekezdésének g) pontja módosítása indokolt, mert a rendezvények a városképet jelentősen befolyásolják, a főváros életében nagy jelentőséggel bírnak. A közterületek rendjének biztosítása érdekében indokolt a politikai rendezvényhez kapcsolódó ideiglenes építmény, berendezés elhelyezését, valamint közúti jármű külön jogszabály alapján parkolásnak nem minősülő egyéb célú elhelyezését közterület-használati hozzájáruláshoz kötni. Mindez természetesen nem sértheti és nem sérti a polgárok gyülekezési jogát.”.

Az indítványozó szerint az Alkotmány a békés gyülekezés jogának biztosítása mellett „nem korlátozza és feltételhez sem köti, hogy a rendezvényen részt vevők milyen eszközzel közelítik meg a rendezvény helyszínét és ott milyen járművön vagy egyéb közlekedési eszközön tartózkodnak”, az Örm. által módosított Ö. a gyülekezési jog gyakorlása vonatkozásában a Gyt-ben meghatározott kereteket kívánja szűkíteni. Az indítványozó szerint „alkotmányos alapjogok tekintetében a Fővárosi Közgyűlésnek (...) nincs hatásköre és felhatalmazása”.

2. Az indítvány benyújtását követően, 2007. február 12-én hozta meg az Alkotmánybíróság a 4/2007. (II. 13.) AB határozatot [ABH 2007, 911.; a továbbiakban: Abh.], amelyben alkotmányellenessé nyilvánította és megsemmisítette az Ö. 4. § (4) bekezdés g) pontjának „az építmények, berendezések létesítését, elhelyezését, bármely közúti jármű (1/1975. (II. 5.) KPM-BM együttes rendelet 1. számú függelék II. fejezete), jármű külön jogszabály alapján parkolásnak nem minősülő egyéb célú elhelyezését, valamint” szövegrészét. Ennek következtében az Ö. 4. § (4) bekezdés g) pontja értelmében nem kell közterület-használati hozzájárulás politikai rendezvényekhez, kivéve a kereskedelmi, vendéglátó és reklámtevékenység

végzését. Az Alkotmánybíróság az Ör 4. § (4) bekezdés g) pontja más rendelkezései alkotmányellenességét, indítvány hiányában, nem vizsgálta.

Az Alkotmánybíróság a vizsgálatot a jelen ügyben az Ör. 4. § (4) bekezdése g) pontja hatályban maradt rendelkezése és az Ör. 4. § (2) bekezdés l) pontja tekintetében folytatta le.

II.

1. Az Alkotmány indítvánnyal érintett rendelkezései:

„8. § (1) A Magyar Köztársaság elismeri az ember sérthetetlen és elidegeníthetetlen alapvető jogait, ezek tiszteletben tartása és védelme az állam elsőrendű kötelessége.

(2) A Magyar Köztársaságban az alapvető jogokra és kötelességekre vonatkozó szabályokat törvény állapítja meg, alapvető jog lényeges tartalmát azonban nem korlátozhatja. (...)

44/A. § (2) A helyi képviselőtestület a feladatkörében rendeletet alkothat, amely nem lehet ellentétes a magasabb szintű jogszabállyal. (...)

62. § (1) A Magyar Köztársaság elismeri a békés gyülekezés jogát és biztosítja annak szabad gyakorlását.

(2) A gyülekezési jogról szóló törvény elfogadásához a jelenlévő országgyűlési képviselők kétharmadának szavazata szükséges.”

2. A Jat. hivatkozott szabálya szerint:

„1. § (...)

(2) E rangsornak megfelelően az alacsonyabb szintű jogszabály nem lehet ellentétes a magasabb szintű jogszabállyal.”

3. A Gyt. felhívott szabályai és érintett más szabályai szerint:

„1. § A gyülekezési jog mindenkit megillető alapvető szabadságjog, amelyet a Magyar Köztársaság elismer, és biztosítja annak zavartalan gyakorlását.

2. § (1) A gyülekezési jog gyakorlása keretében békés összejövetelek, felvonulások és tüntetések (a továbbiakban együtt: rendezvény) tarthatók, amelyeken a résztvevők véleményüket szabadon kinyilváníthatják.

(2) A rendezvény résztvevői jogosultak a közösen kialakított álláspontjukat az érdekeltek tudomására hozni. (...)

6. § A közterületen tartandó rendezvény szervezését a rendezvény helye szerint illetékes rendőrkapitányságnak, Budapesten a Budapesti Rendőrfőkapitányságnak (a továbbiakban: rendőrség) legalább három nappal a rendezvény megtartásának tervezett időpontját megelőzően kell bejelenteni. A bejelentési kötelezettség a rendezvény szervezőjét terheli.”

4. Az Ör. vizsgált rendelkezései:

„4. § (...)

(2) Közterület-használati hozzájárulást kell beszerezni: (...)

1) kiállítás, vásár, piac, sport- és kulturális rendezvények, valamint mutatóványos tevékenység folytatásához és egyéb rendezvényhez kapcsolódó építmények, berendezések és ezzel összefüggő elkerített területek, valamint az ezekhez kapcsolódó ideiglenes parkolók létesítéséhez, elhelyezéséhez, fennmaradásához, illetve bármely közúti jármű (1/1975. (II. 5.) KPM-BM együttes rendelet 1. számú függelék II. fejezete), jármű külön jogszabály alapján parkolásnak nem minősülő egyéb célú elhelyezéséhez, (...)

4. § (4) Nem kell közterület-használati hozzájárulás:

(...)

g) politikai rendezvényekhez, kivéve a kereskedelmi, vendéglátó és reklámtevékenység végzését.”

5. Az Ör. indítvány benyújtásakor hatályos szabálya szerint:

„4. § (...)

(4) Nem kell közterület-használati hozzájárulás:

g) politikai rendezvényekhez, kivéve az építmények, berendezések létesítését, elhelyezését, bármely közúti jármű (1/1975. (II. 5.) KPM-BM együttes rendelet 1. számú függelék II. fejezete), jármű külön jogszabály alapján parkolásnak nem minősülő egyéb célú elhelyezését, valamint a kereskedelmi, vendéglátó és reklámtevékenység végzését.”

III.

Az indítvány részben megalapozott.

1. Az Alkotmánybíróság az Abh.-ban állást foglalt arról, hogy Ör. rendelkezéseinek értelmében vett politikai rendezvények a gyülekezési jog körébe tartoznak. A határozat értelmében gyülekezési jog gyakorlásához nélkülözhetetlenek az Ör. rendelkezései értelmében csak a közterület tulajdonosának hozzájárulásával alkalmazható eszközök, vagyis a gyülekezés joga – különösen nagyobb létszámú rendezvény esetén – nem gyakorolható rendeltetésszerűen építmények, berendezések, pl. színpad, hangosítás, kivetítők nélkül.

Az Alkotmánybíróság az Abh. indokolása III. 2. pontjában [4/2007. (II. 13.) AB határozat, ABK 2007. február, 115, 117.] megállapította, hogy a gyülekezési jog gyakorlásának részletes szabályait a Gyt. tartalmazza, mely meghatározza azt is, hogy a közterületen tartandó rendezvények megszervezéséhez milyen bejelentési kötelezettség kapcsolódik.

A határozat szerint „a helyi önkormányzat nem egészítheti ki a Gyt.-ben meghatározott feltételrendszert, mivel a politikai rendezvények – és más, a Gyt. hatálya alá tartozó rendezvények – jogi feltételeinek szabályozására sem a Gyt., sem más jogszabály jogalkotási felhatalmazást nem ad, önálló szabályozási jogköre a helyi önkormányzatnak a gyülekezési jog, mint alapvető jog tekintetében pedig nincs.”

Az indokolás III. 3. pontja szerint „amennyiben nyilvánvaló, hogy a közterület-használat adott módon történő szabályozásának mögöttes célja a gyülekezési jog korlátozása, és a közterület-használat feltételeinek módosítása csupán eszköze a gyülekezési jog korlátozásának, ez alkotmányellenessé tehet olyan szabályokat is, melyek önmagukban alapjogi relevanciával nem bírnának.”

2. Habár közterület nem közlekedési célú igénybevétele (építmény elhelyezése, közút területének egyéb nem közlekedési célú elfoglalása) közterület-használati hozzájáruláshoz köthető a közúti közlekedésről szóló 1988. évi I. törvény (a továbbiakban: Tv.) 36. § (1) bekezdése értelmében, a Gyt. hatálya alá tartozó rendezvények szervezése és megtartása, az ezzel összefüggő közterület-használat a gyülekezési szabadság jellegéből következően csupán bejelentési kötelezettséggel jár a Gyt. 2. § (1) bekezdésében és 6. §-ában foglaltakra figyelemmel.

E szabályok szólnak arról, hogy a gyülekezési jog gyakorlása keretében békés összejövetelek, felvonulások és tüntetések (a továbbiakban együtt: rendezvény) tarthatók, amelyeken a résztvevők véleményüket szabadon kinyilváníthatják; a közterületen tartandó rendezvény szervezését a rendezvény helye szerint illetékes rendőrkapitányságnak, Budapesten a Budapesti

Rendőrfőkapitányságnak (a továbbiakban: rendőrség) legalább három nappal a rendezvény megtartásának tervezett időpontját megelőzően kell bejelenteni.

Az Ör. 4. § (2) bekezdés 1) pontja – a kiállítás, vásár, piac, sport- és kulturális rendezvények, valamint mutatóványos tevékenységen kívüli – úgynevezett „egyéb rendezvényhez” kapcsolódó építmények, berendezések és ezzel összefüggő elkerített területek, valamint az ezekhez kapcsolódó ideiglenes parkolók létesítéséhez, elhelyezéséhez, fennmaradásához, illetve bármely közúti jármű –parkolásnak nem minősülő – „egyéb célú elhelyezéséhez” írja elő közterület-használati hozzájárulás beszerzését.

Az Ör. 4. § (4) bekezdés g) pontja pedig kifejezetten politikai rendezvényekről szól, vagyis az Ör. maga úgy tekinti, hogy az Ör. 4. § (2) bekezdés 1) pontja hatókörében nincs szükség engedélyre, ha az „egyéb rendezvény” illetve közúti jármű „egyéb célú elhelyezése” politikai rendezvénynek minősül.

Az Alkotmány értelmében vett gyülekezési jog azonban nem csupán azokat a közterületen tartott rendezvényeket védi, amelyek közvetlenül politikainak minősülnek, hanem a gyülekezésnek minősülő egyéb, de nem közvetlenül politikai összejöveteleket is, amelyek célja a széles értelemben vett közügyek megvitatása. Az ilyen gyülekezések nem tartoznak az Ör. szerinti „politikai rendezvény” fogalma alá, hanem az Ör. alkalmazásában „egyéb rendezvények”, vagyis nem mentesülhetnek a közterület-használati hozzájárulás beszerzésének kötelezettsége alól. Az Alkotmány 62. §-a és a Gyt. hatálya alá tartozó rendezvény azonban, tekintet nélkül arra, hogy az politikai vagy más, „egyéb” rendezvény, nem köthető közterület-használati hozzájáruláshoz.

Annak eldöntése, hogy valamely összejövetel, ha azt a szabad ég alatt, közterületen és nem zárt térben tartják, rendezvény-e a Gyt. alkalmazásában, illetve az alkotmányos értelemben vett gyülekezési jog hatálya alá vonható-e, jogalkalmazási, végső soron a rendes bíróságra tartozó kérdés. A rendes bíróságra tartozik annak megítélése is, hogy a politikai rendezvényeken kívüli, Ör. szerinti „egyéb” rendezvények, illetve közúti jármű Ör. szerinti „egyéb célú” elhelyezése a gyülekezési jog hatálya alá tartozik-e, az eset összes körülményei alapján.

Ettől függetlenül az Alkotmánybíróság vizsgálja azoknak a szabályoknak az alkotmányellenességét, amelyek tartalmuk szerint olyan rendezvényekre is vonatkozhatnak, amelyek gyülekezésnek minősülnek az Alkotmány 62. §-a értelmében.

Az Alkotmánybíróság szerint a gyülekezési jog által védett rendezvények nem korlátozódnak pusztán a hagyományos formában megtartott összejövetelekre, gyűlésekre, nagygyűlésekre, felvonulásokra.

A gyülekezéshez való alapvető jogot nem lehet megszorítóan értelmezni.

Adott esetben gyülekezésnek minősülhet az Alkotmány 62. § (1) bekezdése alkalmazásában valamely ünnepély rendezése is – annak ellenére és akkor is, ha az összejövetel résztvevői egyébként ételt, italt fogyasztanak, vagy zenét hallgatnak, táncolnak.

Nem zárható ki az sem, hogy gyülekezésnek, de nem közvetlenül politikai rendezvénynek minősülhet közúti jármű parkolásnak nem

minősülő elhelyezése közterületen, az Ör. szerinti „egyéb rendezvényhez kapcsolódó” módon.

Akkor, amikor abban a kérdésben kell állást foglalni, hogy egy összejövétel gyülekezési jog gyakorlásának számít-e, annak van döntő jelentősége, hogy a rendezvény – irányultságát tekintve – jellemzően véleménynyilvánítás, közös cél érdekében nézetek kifejezésre juttatása, terjesztése, közéleti esemény, vagy pl. csak pusztán szórakozás. Véleménynyilvánításnak minősül, ha a rendezvényen meghatározott tartalmú közlést közvetítenek a résztvevőknek és másoknak, függetlenül attól, hogy ez közvetlenül politikai tartalmú-e. A gyülekezési jog védelme alatt állnak a csoportos közlés legkülönbözőbb, esetleg rendhagyó kifejezésformái is, mindaddig, amíg ezek a véleményformálást és véleménynyilvánítást szolgálják.

A Gyt. nem szól a bejelentett rendezvények időtartamáról. Nem szabályozza a békés összejövetelek, felvonulások, tüntetések, vagyis az egymástól adott esetben eltérő jellegű, tartalmú, különféle formában megnyilvánuló rendezvények tartásának azokat a lehetséges körülményeit, amelyek az adott rendezvényhez tapadhatnak.

A Gyt.-ben meghatározott feltételeken túl, a Gyt. hatálya alá tartozó rendezvényt – az Alkotmány 8. § (2) bekezdésében foglalt feltételek mellett – önkormányzati rendelet helyett törvény korlátozhat.

Kétségtelen, hogy az Ör. szerinti „politikai rendezvények” gyülekezésnek minősülnek.

Nem zárható ki az sem, hogy valamely csoportos összejövétel a jellegzetességeinél fogva az Alkotmány értelmében vett gyülekezésnek minősül, akkor is, ha a szóban lévő rendezvényhez járulékos tevékenységek kapcsolódnak. Valamely összejövétel gyülekezésnek minősítésénél nincs döntő jelentősége annak, hogy a résztvevők egy része nem a rendezvény szervezők szerinti közös célja miatt érkezik a helyszínre, hanem más okból. Mindaddig, amíg a szervező és a résztvevők nem elhanyagolható része meghatározott közös véleménynyilvánítást céloz meg, nem mérlegelhető a terükre a rendezvény minősítésénél az, hogy a rendezvényhez olyanok is csatlakoznak, akik ezt a célt nem tartják szem előtt. Éppen a nagyobb rendezvényeknél ténylegesen lehetetlen biztosítani, hogy valamennyi résztvevő vagy akár a résztvevők nagyobb része ugyanazt a véleményt közvetítse.

Mindaddig, amíg a rendezvény véleményformáló, véleménynyilvánító jellege háttérbe nem szorul más tevékenység javára, a szóban lévő összejövétel egésze a gyülekezési jog védelme alatt áll.

Az Ör. 4. § (2) bekezdésének módosított 1) pontja a közterület-használati hozzájáruláshoz kötött rendezvények körét kiterjeszti az „egyéb” rendezvényekre: a kifogásolt szabályok lehetővé teszik, hogy gyülekezésnek minősülő csoportos véleménynyilvánítást – az ehhez kapcsolódó építmények, berendezések, jármű elhelyezését – is az önkormányzat hozzájárulásától tegyék függővé, jóllehet a kiállítás, vásár, piac, sport- és kulturális rendezvények, valamint mutatványos tevékenység folytatásához az Ör. módosítása előtt is közterület-használati hozzájáruláshoz volt szükség.

Helyi önkormányzat nem egészítheti ki a Gyt.-ben meghatározott feltételrendszert, a politikai rendezvények – és

más, a Gyt. hatálya alá tartozó rendezvények – jogi feltételeinek szabályozására a Gyt. vagy más jogszabály nem ad jogalkotási felhatalmazást az önkormányzatnak, önálló szabályozási jogköre a helyi önkormányzatnak a gyülekezési jog, mint alapvető jog tekintetében pedig nincs.

Ezért az Alkotmánybíróság az Ör. 4. § (2) bekezdés 1) pontjának a kifogásolt módosítással beiktatott, rendelkező rész szerinti szövegrészei alkotmányellenességét állapította meg.

3. Az Alkotmánybíróság a megsemmisítéskor tekintettel volt arra, hogy az indítvány kifejezetten az Ör-nek az Örm. 1. §-ával módosított rendelkezéseit támadta, az Ör. más, közterület-használati hozzájárulás beszerzését előíró szabályait nem.

Az Alkotmánybíróságról szóló 1989. évi XXXII. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 40. §-a értelmében, ha az Alkotmánybíróság a jogszabály alkotmányellenességét állapítja meg, azt teljesen vagy részben megsemmisíti. Az elbírált esetben az Ör. támadott szabályainak részleges megsemmisítése a szövegösszefüggésekre, a jogszabályoknak a gyakorlatban való alkalmazhatósága szempontjaira is figyelemmel lehetséges volt. Az Alkotmánybíróság ezért az alkotmányellenesség következményeit – az Abtv. 40. §-a alapján – az Ör. 4. § (2) bekezdés 1) pontja részleges megsemmisítésével vonta le, a rendelkező részben foglaltak szerint.

4. Az Alkotmánybíróság már több határozatában rámutatott arra, hogy az önkormányzati rendeletekben a kötelező erejű jogszabályi rendelkezések megismétlése szükségtelen, emiatt magasabb szintű jogszabályba való ütközést nem állapított meg [9/1996. (II. 23.) AB határozat, ABH 1996, 228, 230-231.].

Az Ör. 4. § (4) bekezdése g) pontjának az a rendelkezése, amely szerint nem kell közterület-használati hozzájárulás politikai rendezvényekhez, a Gyt-ben foglalt szabályozás szükségtelen megismétlése, de önmagában nem alkotmányellenes.

5. Az Ör. 4. § (4) bekezdése g) pontjának az a rendelkezése, amely a politikai rendezvények alól kiveszi a kereskedelmi és vendéglátó tevékenység végzését, nem tartalmaz a Gyt. szabályait korlátozó, új előírásokat.

5.1. A kereskedelmi és vendéglátó tevékenységet a kereskedelemről szóló 2005. évi CLXIV. törvény (a továbbiakban: Tv.) szabályozza. Az Ör. elfogadásakor a törvény kimondta, hogy kereskedelmi tevékenység egyebek között a kis- illetve nagykereskedelmi tevékenység, a vendéglátás. A törvény ismeri a közterületi értékesítés fogalmát. Eszerint „közterületi irtékesítés: a közterületi engedély alapján végzett kiskereskedelmi tevékenység” (2. § k) pont).

A törvény a kiskereskedelmi tevékenységet ebben a körben közterületi engedélyhez kötötte.

A törvény felhatalmazása alapján kiadott, az üzletek működésének rendjéről, valamint az egyes üzlet nélkül folytatható kereskedelmi tevékenységek végzésének feltételeiről szóló 133/2007. (VI. 13.) Korm. rendelet 7. § (1) bekezdése pedig előírta, hogy „a kereskedő üzlet nélkül közterületen a 4. mellékletben meghatározott termékeket a közterület tulajdonosának (kezelőjének) hozzájárulása és a termékre vonatkozó külön jogszabályok alapján szükséges hatósági engedélyek birtokában, valamint nevének és székhelyének feltüntetésével értékesítheti.”

5.2. A Tv. az indítvány benyújtását követően módosult. A 2. § 14. pont szerint „közterületi értékesítés: a közterületen,

illetve közforgalom számára nyitva álló helyen végzett kiskereskedelmi tevékenység” A törvény megengedi, hogy a kereskedelmi tevékenységet ebben a körben külön törvény, vagy eredeti jogalkotói hatáskörben kiadott rendelet, vagy a Tv. alapján kiadott kormányrendelet korlátozza, vagy megtiltsa [3. § (4) bekezdés e) pont].

A törvény felhatalmazása alapján kiadott, a kereskedelmi tevékenységek végzésének feltételeiről szóló 210/2009. (IX. 29.) Korm. rendelet 12. § (1) bekezdése előírja, hogy közterületi értékesítés keretében – a (2) bekezdésben meghatározott eltéréssel – az 5. mellékletben meghatározott termékek forgalmazhatóak. [A (2) bekezdés szerint közterületi értékesítés keretében a húsvéti, karácsonyi és szilveszteri ünnepeken, valamint évente egy alkalommal, kizárólag az adott ünnepen és az azt megelőző 20 napban, az 5. mellékletben meghatározott termékeken túl az adott ünnepkel, illetve az adott alkalomhoz kapcsolódó helyi hagyománnyal összefüggő termékek, továbbá nemesfém-ből készült ékszerek, díszműárúk és egyéb tárgyak forgalmazhatók.]

A (3) bekezdés kimondja, hogy „közterületi értékesítést a kereskedő a termékre vonatkozó külön jogszabályok alapján szükséges hatósági engedélyek birtokában, továbbá a nevének és székhelyének feltüntetésével folytathat”. A Korm. rendelet 16. § (1) bekezdése szerint pedig „a közút területének közlekedésre szolgáló részén a járda kivételével kereskedelmi tevékenység nem folytatható. A közút területének egyéb részén, illetve a közút mellett a közút forgalombiztonságát érintő kereskedelmi tevékenység csak a közút kezelőjének hozzájárulása esetén végezhető.”

Megállapítható, hogy a Tv. és a Korm. rendelet – noha a jogszabály szövege változott – tartalmilag lényegében jelenleg is a közút kezelőjének hozzájárulását követeli meg a közterületi értékesítéshez, ha az a gyülekezési jog körébe tartozik, hiszen ilyen esetben a közút forgalombiztonsága érintett. Az Ör. vizsgált szabálya csupán ezeknek – az indítványban nem támadott – rendelkezéseknek a megismétlése a politikai rendezvényekhez kapcsolódó kereskedelmi, vendéglátó tevékenység végzését illetően.

6.1. Ami az Ör. 4. § (4) bekezdése g) pontjának a reklámtevékenységre vonatkozó részét illeti, azt lehet megállapítani, hogy – az Ör. módosításakor – reklám alatt a gazdasági reklámtevékenységről szóló 1997. évi LVIII. törvény szerinti reklámot lehetett érteni. A törvény 2. § h) pontja szerint gazdasági reklám: olyan tájékoztatás, amely termék, szolgáltatás, ingatlan, jog és kötelezettség (a továbbiakban: áru) értékesítését vagy más módon történő igénybevétele és a vállalkozás nevének, megjelölésének, tevékenységének népszerűsítését, továbbá áru vagy árujelző megismertetését mozditja elő (a továbbiakban: reklám).

6.2. Az indítvány elbírálásakor hatályos, a gazdasági reklámtevékenység alapvető feltételeiről és egyes korlátairól szóló 2008. évi XLVIII. törvény 3. § d) pontja hasonlóan szabályoz, eszerint „gazdasági reklám: olyan közlés, tájékoztatás, illetve megjelenítési mód, amely valamely birtokba vehető forgalomképes ingó dolog – ideértve a pénzt, az értékpapírt és a pénzügyi eszközt, valamint a dolog módjára hasznosítható természeti erőket – (a továbbiakban együtt: termék), szolgáltatás, ingatlan, vagyoni értékű jog (a továbbiakban mindezek együtt: áru) értékesítésének vagy más módon történő igénybevételenek előmozdítására, vagy e céllal összefüggésben a vállalkozás neve, megjelölése, tevékenysége népszerűsítésére vagy áru, árujelző ismertségének növelésére

irányul (a továbbiakban: reklám)“.

Áru értékesítésének vagy vállalkozás népszerűsítésének, árujelző ismertségének előmozdítása nem hozható közvetlen összefüggésbe a gyülekezéshez való joggal. Az Alkotmánybíróság szerint a gazdasági reklámtevékenység közterület-használati hozzájáruláshoz kötése nem a gyülekezéshez való alapvető jogot korlátozza; az Ör. e szabálya ezért nem ellentétes az Alkotmány 62. § (1) bekezdésével.

Az Alkotmánybíróság ezért az Ör. 4. § (4) bekezdése g) pontját támadó indítványt elutasította.

A határozat Magyar Közlönyben történő közzététele az Abtv. 41. §-a előírásán alapul.

Dr. Lenkovics Barnabás
alkotmánybíró

Dr. Lévy Miklós
alkotmánybíró

Dr. Paczolay Péter
előadó alkotmánybíró